

Ørrin – Norsk Ornitologisk Forening Valdres lokallag
v/Trond Øigarden
Prestgardsvegen 9
2910 Aurdal

Tlf. 950 77 558
trondoi@online.no

18. SEPTEMBER 2014

NVE– Konesjons- og tilsynsavdelingen

Postboks 5091 Majorstua,
0301 Oslo

Høring - Vinda kraftverk i Øystre Slidre kommune

Norsk Ornitologisk Forening Valdres lokallag har gjort seg kjent med utsendte høringsdokumenter og ønsker å gi følgende høringsinnspill til utbyggingsplanene for Vinda kraftverk i Øystre Slidre kommune:

Vi går imot planene om utbygging av Vinda kraftverk og oppfatter planene som meget kontroversielle. Vi vil vise til elvas status som hekkeområde for fossefall, samt mangel på «samlet plan» med hensyn på fossefall og kraftutbygging i Valdres.

Vinda ser ut til å være en ideell elv for fossefall. I den øvre delen og nedre delen er det flere fosser og fosseområder, dette er typiske hekkeområder for fossefallet. I den midtre delen av elva er det et forholdsvis langt og roligere parti, dette er et typisk område for næringsøk for fossefallet. I tillegg er det roligere partier innimellom fossene i øvre og nedre del. Fossefallet foretrekker å legge reiret nær en foss, et stryk eller til og med bak en foss. Dette er trygge reirplasser, fordi vannspruten verner reiret, enten fordi vannet spruter foran reiret eller fordi lyden av vannet kamuflerer fossefallungenes tiggerop etter mat. Slike reir har den beste hekkesuksessen. I tillegg til en trygg reirplass behøver et fossefallpar tilstrekkelig med elveareal i passe dybde, gjerne med en blanding av stryk og mer stilleflytende partier. Dette er viktige områder for fossefallet for å finne tilstrekkelig med føde.

Fagrappport Naturmiljø: «Vinda med sine mange stryk og mindre fossefall utgjør et godt habitat for fossefall og flere reirplasser ble registrert på befaringsdagen. Faktisk ble fire reder observert, men det er ikke sikkert at det var hekking i alle sammen innværende år. Dette er relativt mye med tanke på at kilder oppgir 0,2 – 0,6 par/km vassdragslengde i vanlige biotoper. Vinda er noe over 5 km lang, men alle reirplasser ble sannsynligvis heller ikke sett.» Jeg har selv befart det meste av elva i september 2014, og fant da 5 reir fordelt på 3 hekkelokaliteter. Jeg har ikke saumfart hele elvestrekket, og det er fullt mulig å overse godt skulte reir. Vi kan derfor forvente fra 2-4 hekkinger i Vinda i gode år, dette er en høy tetthet.

I Fagrappport Naturmiljø er elva gitt middels verdi for fugl. Utfra funn av reirlokalteter for fossefall må det være riktig å gi elva høy verdi for fossefallet. Videre er det i Fagrappport Naturmiljø gitt konsekvensgrad liten-middels negativ. Med hensyn på fossefallet må det være riktig å vurdere konsekvensgraden til middels-stor negativ.

Ved en småkraftutbygging kan det gjeres flere avbøtende tiltak for å sikre fortsatt fossefallhekking i elva: 1) Tilstrekkelig minstevannføring, 2) begrensning av utbygd strekning, 3) opphenging av kasser, 4) kanalisering av restvannføring. Dette gjelder ved utbygging av småkraftverk, der det kun er fossen som berøres av utbyggingen, mens næringsssøksområder oppstrøms og nedstrøms den utbygde fossen forblir mer eller mindre urørt. I tilfellet Vinda vil hele elvestrekket fra Søre Vindin til elvemøtet med Vala bli berørt. Opphenging av hekkedammer til fossefallet vil i dette tilfellet ha liten eller ingen effekt (det er kun bruene som er aktuelle for damopphenging). Det er derfor kun tilstrekkelig vannføring som vil sikre at elva forblir et godt hekkeområde for fossefallet.

NOF Valdres lokallag frykter at den reduserte vannføringa i Vinda etter en kraftverksutbygging vil forringe eller ødelegge gode hekkeplasser for fossefallet og at areal med områder for næringsssøk vil synke drastisk. Ved en utbygging vil det fortsatt være en flomtopp på våren, men den raske reduksjonen i vannføring etter flomtoppen vil være særlig ugunstig for fossefallet. Om fossefallet har etablert seg på våren, vil den rett etter vårflommen oppleve en situasjon i elva, som for en uberørt elv først ville ha inntruffet etter endt hekking.

I tillegg til fossefallet kan inngrepet tenkes å ha betydning for andefugler, og spesielt storlom. Søre Vindin er karakterisert som hekkeområde for storlom, men dette ble ikke påvist under Norconsults befaringer. NOF Valdres lokallag mener undersøkingene ikke er tilstrekkelige, så lenge man ikke har klart å finne status til en rødlistet art innenfor det berørte området. Vinda er et potensielt fødesøksområde for f. eks. laksand, dette vil bli forringet ved en lavere vannføring i elva. Vintererle er også en art som forventes at hekker langs Vinda, den har lignede preferanser til hekkeområde som fossefallet. Hvordan en redusert vannføring vil påvirke vintererlene er usikkert.

Det er allerede betydelige påvirkningar av vassdragene i Valdres fra vannkraftutbygginger og det foreligger planer om flere småkraftverk. Det er på nåværende tidspunkt ikke noen former for «samlet plan» i Valdres for disse utbyggingene. Vannkraft og fossefall er også et tema i forbindelse med innføring av EU's vandedirektiv. NOF Valdres vil på denne bakgrunn sterkt fraråde utbygging av Vinda, en upåvirket elv i kraftverkssammenheng og en god og verdifull hekkeelv for fossefall. Fossefallet er ikke rødlistet, men det er viktig at Norge forvalter sine vannressurser på en slik måte at den også i framtida unngår å rødlistes.

Med vennlig hilsen

Trond Øigarden, leder

Kopi av uttalelsen er sendt til:

Forum for natur og friluftsliv Oppland

Norsk Ornitologisk Forening

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Oppland

Naturvernforbundet i Valdres